

Opgave 3 Waar komt de witte woede vandaan? De ontevredenheid van burgers in de volkswijken

Bij deze opgave hoort tekst 7 uit het bronnenboekje.

Inleiding

Uit een recent rapport van het Sociaal en Cultureel Planbureau (het SCP) komt naar voren dat Nederlanders veel ontevredener zijn over Nederland en de kant die Nederland op gaat dan je op basis van hun persoonlijke situatie zou verwachten. Het SCP heeft dat samengevat als "Met mij gaat het goed, maar met ons gaat het slecht." (*Bron: Stemming onbestemd. Tweede verdiepingstudie Continu Onderzoek. Burgerperspectieven. (2011, maart). SCP.*

Een onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut heeft zich gericht op de ontevredenheid van bewoners in bepaalde wijken. Tekst 7 is een artikel naar aanleiding van dat onderzoek.

Lees de regels 1 tot en met 32 van tekst 7.

In de regels 22-32 wordt gesproken over buurten met een snel veranderende bevolkingssamenstelling. De snelle veranderingen in de buurten hebben geleid tot vermindering van de sociale cohesie.

- 2p 13 Noem twee indicatoren waarmee vermindering van de sociale cohesie kan worden gemeten.

Lees de regels 33 tot en met 53 van tekst 7.

De onderzoekers kozen voor het houden van interviews en niet voor het afnemen van een schriftelijke enquête.

- 1p 14 Geef een reden waarom de onderzoekers voor deze methode hebben gekozen.

Zie de regels 41 tot en met 53 van tekst 7.

- 2p 15 Leg uit waarom de onderzoekers op grond van de onderzoeksmethode voorzichtig moeten zijn met het generaliseren van de uitkomsten van dit onderzoek.

Lees de regels 54 tot en met 99 van tekst 7.

Politieke partijen vervullen een aantal functies in het besluitvormingsproces. De respondenten hebben veel kritiek op de samenleving, de overheid en politici. Men zou kunnen stellen dat de gevestigde politieke partijen bepaalde functies in het besluitvormingsproces niet goed hebben vervuld.

- 3p 16 Leg uit welke functies gevestigde politieke partijen niet goed hebben vervuld. Ga uit van drie functies.

Opgave 3 Waar komt de witte woede vandaan? De ontevredenheid van burgers in de volkswijken

tekst 7

‘Een vreemde in eigen land’ Boze autochtone burgers over nieuwe Nederlanders en de overheid

Veel burgers zijn boos en ontevreden; over de buurt, over de politiek, maar vooral over de ‘buitenlanders’. Het Verwey-Jonker Instituut¹⁾ deed
5 onderzoek naar de oorsprong van deze ‘witte woede’. (...)

In oude volksbuurten, maar ook in vrij nieuwe steden als Almere en Zoetermeer is steeds vaker een
10 geluid hoorbaar van onvrede en wantrouwen. Het is de stem van de boze autochtone burger die geen vertrouwen meer heeft in de overheid

en die boos is op de ‘buitenlanders’.
15 Waar komt deze ‘witte woede’ vandaan? Dat was de leidende vraag voor ons onderzoek naar angst en onbehagen van autochtone Nederlanders. We wilden van deze mensen
20 zelf horen: wat maakt ze eigenlijk zo boos?

(...) Ook uit de literatuur blijkt dat snelle veranderingen in de buurt de mate van ontevredenheid beïnvloeden. Mensen gaan daardoor anders
25 met elkaar om. (...)

Vanwaar die onvrede?

We voerden ons onderzoek uit in vier buurten met een (snel) veranderende
30 bevolkingssamenstelling en een gemiddeld laagopgeleide, deels afzijdige bevolking. (...)

We hielden interviews met sleutel-informanten en namen korte straat-
35 interviews af met bewoners.

De mensen die we spraken, zijn goeddeels tevreden over het eigen leven, maar in toenemende mate
40 ontevreden over de buurt, de samenleving, de overheid en de politiek. (...)

Om de wereld achter dat wantrouwen te leren kennen, hielden we 24 diepte-interviews met buurtbewoners die (zeer) ontevreden zijn over het
45 multi-etnische karakter van onze samenleving. (...) Het viel niet mee om buurtbewoners bereid te vinden met ons te spreken. Buurtbewoners die aan ons 'profiel' voldeden,
50 koesteren veel wantrouwen tegenover de overheid, instellingen en professionals. Onderzoekers lijken onderdeel van deze 'elite'. (...)

Overheid als opponent

55 Problemen in de multi-etnische samenleving zijn volgens de respondenten op het conto te schrijven van allochtonen die niet willen, of niet kunnen. Maar daarnaast houden
60 onze respondenten vooral de overheid hiervoor verantwoordelijk. Als het gaat om het functioneren van de

overheid in het algemeen, valt vooral de grote afstand op die ze tot de
65 overheid ervaren. Ze zien overheidsfunctionarissen, gezagsdragers en politici als bevoorrechte mensen die geen idee hebben hoe de gewone man leeft. Men komt niet in aan-
70 raking met problemen van de multi-etnische samenleving of andere sociale of economische problemen. (...)

Sommige respondenten stellen dat de overheid bevolkt wordt door
75 profiteurs, wier prioriteit vooral ligt bij het in stand houden van de bestaande machtsverhoudingen. "Ze zitten met hun krent op dat pluche; warm en comfortabel. Eens in de vier jaar,
80 vlak voor de verkiezingen, paaient ze hun achterban op de markt met stickertjes en speldjes. Dat voelen de mensen dondersgoed. Dan zijn ze nodig, en verder niet zeuren. Als je
85 praat over je onvrede over de politiek, dan heb je daar de essentie."

Wat betreft de multi-etnische samenleving is de belangrijkste kritiek dat de overheid 'niets' voor ze doet,
90 passief is. De voor hen zo evidente problemen in de buurt – overlast, verloedering, een voortdurende instroom van kansarmen die de taal niet spreken – worden door de
95 overheid al dan niet moedwillig genegeerd. De geïnterviewden verwachten traditioneel veel van de overheid, maar voelen zich nu hevig in de steek gelaten.

naar: Gruijter, M. de, Smits van Waesberghe, E. (2010), auteurs van het Verwey-Jonker Instituut. Een vreemde in eigen land; Boze autochtone burgers over nieuwe Nederlanders en de overheid. Kennislink. Geraadpleegd juni 2011 via <http://www.kennislink.nl/publicaties/een-vreemde-in-eigen-land>.

noot 1 Het Verwey-Jonker Instituut is een onafhankelijk onderzoeksinstituut voor advies en innovatie op sociaal-maatschappelijk terrein.